Ба Шурои диссертатсионии 6D.KOA-016 назди Донишгоҳи аграрии Тоҷикистон ба номи Ш. Шоҳтемур (734003, ш.Душанбе, х. Рӯдакӣ, 146.

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Қаландаров Илҳомҷон Эмомназарович дар мавзуи «Хусусиятҳои истифодаи самараноки сармоягузорӣ дар рушди хоҷагиҳои пахтакори вилояти Хатлон», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 5.2.6. Иқтисодиёти соҳаи кишоварзӣ пешниҳод гардидааст

Дар шароити рушди иқтисодиёти миллӣ ва гузариш ба муносибатҳои бозорӣ масъалаи таъмини рушди устувори соҳаи кишоварзӣ аҳамияти хоса пайдо намудааст. Соҳаи пахтакорӣ ҳамчун яке аз самтҳои муҳими истеҳсолоти кишоварзӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои таъмини корхонаҳои саноатӣ бо ашёи хом, зиёд намудани иқтидори содиротӣ ва таъсиси ҷойҳои нави корӣ нақши муҳим мебозад. Аз ин рӯ, таҳқиқи масъалаҳои вобаста ба истифодаи самараноки сармоягузорӣ дар рушди хоҷагиҳои пахтакори вилояти Хатлон аҳамияти назариявӣ ва амалии калон дорад.

Мавзуи интихобнамудаи муаллиф ба яке аз масъалаҳои мубрами иқтисодиёти аграрӣ бахшида шуда, ба талаботи замони муосир ҷавобгӯ мебошад. Дар шароите, ки рушди соҳаи пахтакорӣ аз ҷалби сармоягузорӣ ва истифодаи оқилонаи он вобастагии зиёд дорад, омӯзиши роҳҳои баланд бардоштани самаранокии истифодаи сармоягузорӣ муҳим ва саривақтӣ ба ҳисоб меравад.

Дар қисми назариявии таҳқиқот мафҳум, моҳият ва аҳамияти иқтисодии сармоягузорӣ мавриди омӯзиш қарор гирифтааст. Муаллиф хусусиятҳои асосии сармоягузорӣ дар соҳаи кишоварзиро таҳлил намуда, нақши онро дар рушди истеҳсолоти пахтакорӣ нишон додааст.

Дар қисми таҳлилии кор вазъи кунунии рушди хоҷагиҳои пахтакори вилояти Хатлон мавриди омӯзиши ҳамаҷониба қарор гирифтааст. Муаллиф нишон медиҳад, ки вилояти Хатлон дорои захираҳои бузурги табиӣ ва иқтидори баланди истеҳсоли пахта мебошад. Аммо истифодаи нокифояи сармоягузорӣ, фарсудашавии техникаи кишоварзӣ, камбуди захираҳои молиявӣ ва сатҳи пасти татбиқи технологияҳои муосир рушди пурраи соҳаро маҳдуд месозанд. Дар раванди таҳқиқот муайян шудааст, ки сармоягузорӣ метавонад ба баланд бардоштани самаранокии фаъолияти хоҷагиҳои пахтакор таъсири мусбат расонад.

Аз ҷумла, маблағгузорӣ ба таҷдиди техника ва таҷҳизот, беҳтар намудани ҳолати мелиоративии заминҳо, ҷорӣ намудани технологияҳои инноватсионӣ ва баланд бардоштани сифати тухмӣ ба афзоиши ҳосилнокӣ мусоидат менамояд.

Диссертант дар автореферат масъалаҳои вобаста ба манбаъҳои сармоягузориро низ мавриди омӯзиш қарор додааст. Дар таҳқиқот нақши сармояи давлатӣ, маблағгузории хусусӣ, қарзҳои бонкӣ ва сармоягузории хориҷӣ таҳлил гардида, нишон дода шудааст, ки истифодаи мутавозини ҳамаи ин манбаъҳо барои рушди устувори соҳа аҳамияти муҳим дорад. Дар баробари ин, пешниҳод шудааст, ки механизмҳои ҳавасмандгардонии сармоягузорон такмил дода шаванд.

Яке аз ҷиҳатҳои муҳими кор дар таҳлили самаранокии иқтисодии сармоягузорӣ ифода меёбад. Муаллиф вобастагии байни ҳаҷми сармоягузорӣ ва натиҷаҳои фаъолияти истеҳсолиро нишон дода, ба хулоса омадааст, ки истифодаи оқилонаи сармоягузорӣ метавонад боиси афзоиши истеҳсоли маҳсулот, кам гардидани хароҷот ва зиёд шудани даромади хоҷагиҳо гардад. Натиҷаҳои таҳқиқот дорои аҳамияти амалии калон мебошанд. Пешниҳодҳои дар автореферат таҳияшуда метавонанд аз ҷониби мақомоти давлатӣ, ташкилотҳои молиявӣ ва роҳбарони хоҷагиҳои кишоварзӣ барои такмили фаъолияти истеҳсолӣ истифода шаванд. Татбиқи ин пешниҳодҳо ба рушди устувори пахтакорӣ ва баланд бардоштани самаранокии фаъолияти хоҷагиҳо мусоидат хоҳад кард. Кори илмӣ бо забони илмии равон навишта шуда, сохтори мантиқӣ дорад.

Бобҳо ва қисматҳои алоҳидаи таҳқиқот бо ҳам алоқаманд буда, масъалаҳо пайдарпай ва муназзам шарҳ дода шудаанд. Хулосаҳо аз натиҷаҳои таҳлил маншаъ гирифта, аз ҷиҳати илмӣ асоснок мебошанд.

Вобаста ба таҷриба дар баъзе ҳолатҳо камбудию норасоиро низ асоси пешрафти корҳо меноманд, ки он боиси тақвияти ин ё он соҳаи муайян мегардад. Албатта дар самти таҳқиқотҳои илмӣ низ чунин норасогиҳо метавонанд ба афзудани малака ва маҳорати татқиқотчӣ барои бознигарии ин ё он соҳа мусоидат намояд. Вобаста ба ин, хотирасон намуд, ки муваффақияту комёбиҳои татқиқоти автореферати диссертатсия дар доираи мавзуъ ва дар шароити имрӯза дорои арзиши баланди илмӣ буда, ҳамчунин дорои як қатор норасоӣ ва камбудиҳо низ мебошад, ки дар сурати баинобатгирии онҳо мумкин буд то автореферати диссертатсияи рисолаи номзадӣ моҳиятан дигаргун шавад ва инҳо иборатанд аз:

1. Дар автореферат нуқтаи назарҳои олимони ватанию хориҷӣ вобаста ба мавзуъ оварда нашудааст. Хуб мебуд, ки агар муаллиф дар як ҷадвал нуқтаи назари олимони хориҷӣ, рус ва ватаниро меовард.

2. Дар автореферат истифодаи усулҳои муосири пешгӯии иқтисодӣ маҳдуд ба назар мерасад.

Тавре дар оғози хулоса баён намудем норасоиву камбудиҳои ошкоргардида ба мазмуну муҳтавои автореферат ва арзиши баланди илмии он таъсир намурасонад

Дар маҷмӯъ, кори илмӣ дар мавзуи «Хусусиятҳои истифодаи самараноки сармоягузорӣ дар рушди хоҷагиҳои пахтакори вилояти Хатлон» таҳқиқоти мукаммал буда, аҳамияти назариявӣ ва амалии баланд дорад. Муаллиф ба ҳадафҳои пешбинишуда ноил гардида, хулоса ва пешниҳодҳои арзишмандро пешниҳод намудааст.

Умуман автореферати диссертатсияи Қаландаров Илҳомҷон Эмомназарович дар мавзуи «Хусусиятҳои истифодаи самараноки сармоягузорӣ дар рушди хоҷагиҳои пахтакори вилояти Хатлон» барои дарёфти дараҷаи илми номзади иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 5.2.6 – Иқтисодиёти соҳаи кишоварзӣ ба талаботи муқарраргардида ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ мебошад.

Тақриздиҳанда:
д.и.и., мудири шуъбаи Академияи хурди илмҳои Тоҷикистон дар назди Раёсат (Президиум)-и назди Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон **Садриддинзода М.И.**

«8» 06 соли 2026

Суроға: Академияи милли илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон 734025 шаҳри Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 33 тел: +992 (37) 2215083, факс: +992 (37)2217100
www.amit.tj
E-mail info@anrt.tj

Имзои д. и. и, М.И. Садриддинзодаро тасдиқ мекунам.

Сардори шуъбаи кадрҳо ва корҳои махсуси АМИТ **Акрамзода Толиб**